

Hassan al-Kahlout är ambulansförare. De tre veckorna som kriget pågick tillbringade han dagar och nätter på sjukhuset, hela tiden beredd att åka iväg till nedslagsplatsen för en israelisk raket eller granat.

Shifasjukhuset i frontlinjen

Gazas himmel mullrar inte längre av stridsflygplan och vapenvilan tycks hålla. Men på intensivvårdsavdelningen på al-Shifa, Gazas största sjukhus, pågår kriget fortfarande. Där vårdas offren för Israels tre veckor långa militäroffensiv i Gaza.

En 40-årig man, naken så när som på ett par ljusblå blöjor, ligger i en av sängarna, kopplad till en hjärt- och lungmaskin. Han har varit medvetslös sedan han kom in till sjukhuset, dagen innan vapenvilan trädde i kraft den 18 januari. Han har svåra huvudskador, och praktiskt taget inga chanser att överleva.

– Det hade runnit ut hjärnsubstans, berättar sjuksköterskan Dib Elbatch.

I sängen bredvid jämtrar sig en 45-årig man av smärta. Han har ett halvmeter långt ärr rakt över buken. Sårkanterna är hoptvinnade med en fingertjock metallvajer. Han skadades av en raket som slog ned i Zeitun-kvarteret under krigets sista vecka. Inte heller hans chanser är särskilt goda. Levern är skadad.

Kriget är över, men de palestinska dödssiffrorna kommer att fortsätta stiga.

Shifasjukhuset fick ta emot de flesta av dem som dödades och skadades under kriget. Under de tre veckorna dödades minst 1 300 och de nästan 5 500 som skadades, måste samsas om Gazas cirka 2 000 sjukhussängar. Den första dagen, då israeliska stridsflygplan attackerade hundratals mål över hela Gaza, anlände nästan 200 döda och flera hundra skadade till Shifa, mer eller mindre samtidigt. De tolv sängarna på intensivvårdsavdelningen var inte på långa vägar tillräckligt.

– Vi försökte. Vi gjorde verkligen vårt bästa, men det var omöjligt att hinna med alla. Vi var tvungna att lägga patienter på golvet, berättar Elbatch. Vi fick många martyrer.

Han har arbetat på intensivvårdsavdelningen i tio år, men aldrig varit med om något liknande. Precis som den övriga personalen på Shifa arbetade han dygnet runt under krigets första dagar.

– Vi fick fullbelagt redan under den första timmen, bekräftar doktor Ala Shatali, chef för den ortopediska avdelningen.

Problemet var att den följande dagen fortsatte Israels bombningar med samma intensitet. Offren strömmade in, men nu var alla sängarna upptagna. Personalen blev därför tvungen

att flytta runt patienter mellan olika avdelningar, och skicka de som var minst kritiskt skadade till de mindre sjukhusen. Det var en rutin som upprepades varje dag. Shifa har normalt sett nästan 600 sängar, men behandlade under kriget runt 700.

– Det var helt fullt, fruktansvärt överbelagt. Många patienter fick ligga i korridorerna, minns Shatali.

Det var först på krigets tredje dag som sjukvårdspersonalen kunde ta en paus. De fick senare en viss avlastning av läkare från Europa och arabvärlden som kom till Gaza för att hjälpa till. Personalen tvingades också arbeta med mycket knappa resurser. Sjukhusen i Gaza var redan före kriget hårt drabbade av den arton månader långa blockaden, som infördes efter det att Hamas kom till makten i juni 2007. Efter det har bara det absolut nödvändigaste släppts in i Gaza. Enligt Shifas ledning saknades 90 av de 480 mediciner som WHO betraktar som oundgängliga. Bland annat fick sjukhuset slut på starka smärtstillande mediciner. Det hände att patienternas familjer köpte egna mediciner, eftersom de som fanns på Shifa var alltför svaga.

Ett annat stort problem var de ideliga strömavbrotten som gjorde det svårt att hålla igång verksamheten. Situationen förvärrades av att det också rådde brist på bränsle till sjukhusets generatorer, vilket medförde stora risker för de patienter som var beroende av t ex dialysapparater och livsuppehållande maskiner, liksom de 30 för tidigt födda barnen som vårdades i kuvöser. Enligt det palestinska hälsoministeriet slutade 50 procent av Shifas utrustning att fungera, på grund av brist på elektricitet och

reservdelar. Shatali berömmar Röda korset och andra lokala NGO:s som delade med sig av sina förråd.

Dib Elbatch uppskattar att minst 90 procent av dem som kom in på intensivvården var civila. Mer än 400 barn och 100 kvinnor dödades under kriget. Särskilt väl minns han ett av offren – hans 21-årige svåger, som anlände till Shifa utan huvud.

– Vi identifierade honom på kläderna.

Dr Shatali håller med om att det stora flertalet av de skadade var civila. Han minns särskilt en fjortonårig flicka som förlorat båda benen, och en ung man från familjen Samouni som gråtande bad att ambulanserna skulle åka tillbaka och hämta hans döda föräldrar.

– Varje dag väntade jag mig att få se mina egna barn på akutavdelningen. Jag tänkte hela tiden på dem. Jag är pappa också, inte bara läkare. Min fru var arg på mig för att jag inte tillbringade mer tid med dem. De sov redan när jag kom tillbaka från sjukhuset på kvällen. De var väldigt rädda för explosionerna. Vi försökte berätta sagor för dem, men granaterna var starkare än våra röster.

Brännskadeavdelningen blev hårt belastad under kriget, och där vårdas fortfarande många patienter som skadades av israeliska granater och raketer. Ahmad al-Hifni, en 23-årig it-student vid Islamiska universitetet i Gaza stad, delar rum med en kamrat som skadades vid samma tillfälle. Deras hus i Tel al-Hawa-kvarteret i Gaza stad omringades av israeliska soldater den 15 januari. De båda hade sökt skydd i trapphuset

Foto: Palestina Nu

” Human Rights Watch har anklagat Israel för att ha gjort sig skyldigt till krigsbrott genom att använda vit fosfor i Gaza.”

när två artillerigranater träffade byggnaden. Den första brände bort al-Hifnis kläder och fick hans hår och ansikte att fatta eld. Han vacklade in i en lägenhet och försökte släcka elden med vatten.

– Men det fick det bara att börja brinna ännu mer, viskar han med stela, brända läppar.

Läkarna som tjänstgjorde på brännskadeavdelningen under kriget gjorde samma upptäckt: när de försökte rengöra vissa brännskador med vatten fördjupades såren och patientens tillstånd försämrades. En besökande läkare med erfarenhet av arbete i andra krigszoner löste mysteriet: han sa att det rörde sig om vit fosfor. Människorättsorganisationen Human Rights Watch har anklagat Israel för att ha gjort sig skyldigt till krigsbrott genom att använda vit fosfor i Gaza. Det är inte förbjudet, men får inte användas bland civila. När granaten exploderar i luften sprids fosfor över ett område ungefär lika stort som en fotbollsplan. Den som befinner sig inom det området löper risk att få svåra brännskador. Enligt Human Rights Watch är det därför ett vapen som aldrig borde ha använts i stadsmiljö – i synnerhet inte i det tätbefolkade Gaza. Men det gjorde Israel.

– Vi såg många barn som hade brännskador från fosfor, bekräftar en syrisk läkare som tillbringat tid på Shifa som volontär. Han kom till Gaza under kriget som en del i ett team från Arabic Union of Doctors, och han hyser ingen tvekan om att det verkligen var fosfor som Israel använde under offensiven.

– Det syns på den kemiska reaktionen. Det reagerar med syre, och det bränner in till benet. Vi hittade också spår av fosfor i såren, små bollar av kemikalier. Fosfor orsakar mycket svåra brännskador.

– Det bränner igenom allt, det enda som hjälper är amputation. Lidandet är fruktansvärt. De enda som har en chans att överleva är de som skadats på nedre delen av kroppen.

Läkarna på Shifa har också slagit larm om att Israel kan ha använt andra, hittills okända vapen, bland annat det så kallade DIME-vapnet (Dense Inert Metal Explosives) som skapar extremt stor skada i ett mycket begränsat område.

– En kollega fick in patienter som till det yttre var nästan oskadade, men som var fulla med blod. De hade bara ett litet, litet sår, men levern, tarmarna och de inre organen var svartbrända, berättar den syriske läkaren. Det är något konstigt – inte normalt.

Sjukvårdspersonalen i Gaza levde farligt under kriget. Sedan den 27 december har 13 hälsoarbetare dödats och 24 skadats medan de var i tjänst. 16 ambulanser har förstörts eller skadats, och 16 kliniker och sjukhus har förstörts, helt eller delvis, enligt Palestinian Medical Relief Society.

En särskilt utsatt grupp var utryckningspersonalen. Hassan al-Kahlout är ambulansförare och chef för utryckningsteamet på Kamal Adwan-sjukhuset i Jabaliya. Han sitter på ett litet, kyffigt kontor iförd en neonfärgad väst och lyssnar med en örat till en knastrande walkie-talkie. Det var först dagen efter det att vapenvilan trädde i kraft som han åkte hem till sin familj. Han hade bara träffat sin hustru och deras åtta barn två gånger under kriget, och då bara som hastigast. De tre veckorna som kriget pågick tillbringade han dagar och nätter på sjukhuset, hela tiden beredd att störta iväg till nedslagsplatsen för en israelisk raket eller granat.

I hans uppgifter ingick också att hämta döda kroppar som legat begravda under ruinerna i många dagar, framför allt i Beit Lahiya och Jabaliya. Förstörelsen gjorde det ofta svårt för ambulanserna att ta sig fram, och det hände att de besköts av den israeliska militären. Ett annat problem var att det inte fanns tillräckligt med bensin för att hålla alla utryckningsfordonen igång. Sjukhusen blev tvungna att skicka ut en vädjan på radio om att privatpersoner skulle skänka bensin, och det gjorde de. Hassan berättar samma historia som läkarna och sjuksköterna på Shifa, om en aldrig sinande ström av döda och skadade och en känsla av maktlöshet över att inte kunna hjälpa alla. Han och de andra ambulansförarna åkte i skytteltrafik mellan sjukhuset och nedslagsplatserna. Oftast brydde de sig inte ens om att vänta på anvisningar från centralen, utan åkte bara i riktning mot röken. Fruktansvärda scener väntade vid de bombade platserna. Rena blodbadet.

– En del av de skadade... det hade varit bättre om de fått dö, säger Hassan och skakar långsamt på huvudet.

Särskilt minns han en patient vars mage var uppfläkt och som varken hade armar eller ben. Men som ändå levde när de la in honom i ambulansen.

– De flesta skadade rabblade redan koranverser, berättar han. De förberedde sig på att dö.

Han förlorade själv flera anhöriga i kriget – hans bror, brorsdotter och fem brorsöner dödades. Men Hassan fortsatte jobba. Han beskriver sitt yrke som en slags ”jihad”, en kamp.

– Det var värre än intifadan. Det här var ett krig, konstaterar han och lutar sig över walkie-talkien.

Palestina Nu

Palestinainsamlingen

90 11 57 - 8